

انواع اظهارات حسابرسی: تحلیل، مقایسه و اهمیت در تصمیم‌گیری

حسین اجلال زاده^۱

مریم سهرابی^۲

کبری سهرابی^۳

چکیده

این مقاله به ارائه دیدگاهی جامع درباره انواع اظهارات حسابرسی می‌پردازد که در گزارش‌های حسابرسی نقش اساسی ایفا می‌کنند. هدف این مقاله، تحلیل و مقایسه دقیق این اظهارات، با توجه به استانداردهای حسابرسی معتبر، و بررسی اهمیت آن‌ها در فرآیند تصمیم‌گیری است.

در این مقاله، انواع اصلی اظهارات حسابرسی شامل اظهارنظر مقبول، اظهارنظر با قید، اظهارنظر مردود و عدم اظهارنظر به تفصیل شرح داده می‌شوند. هر یک از این اظهارات با توجه به شواهد حسابرسی، محدودیت‌ها و عوامل مؤثر، به طور کامل مورد بررسی قرار می‌گیرند. همچنین، مقایسه‌ای بین این اظهارات ارائه شده و در نهایت، تأثیر آن‌ها بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران و سایر ذینفعان مالی مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

این مقاله با هدف ارائه یک مرجع جامع و کاربردی برای دانشجویان حسابداری، حسابرسان و سایر متخصصان حوزه مالی تدوین شده است. یافته‌های این تحقیق می‌تواند به بهبود درک از گزارش‌های حسابرسی و ارتقای کیفیت فرآیند حسابرسی کمک کند. روش تحقیق در این مقاله شامل بررسی متون تخصصی، استانداردهای حسابرسی و مطالعات موردی است.

کلید واژه: اظهارات حسابرسی، استانداردهای حسابرسی، گزارش حسابرسی،

تصمیم‌گیری مالی، تحلیل حسابرسی

^۱ دانشجوی کارشناسی حسابداری، دانشکده علوم مالی دانشگاه خوارزمی

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت مالی دانشگاه تهران، دانشکده مدیریت

^۳ کارشناسی ارشد حسابداری دانشگاه پیام نور.

مقدمه

آنچه که به عنوان حسابرسی بین عموم افراد جامعه رایج می‌باشد و در اولین برخورد با کلمه حسابرس یا حسابرسی به ذهن تداعی میشود، حسابرسی مستقل میباشد، در حالی که خدمات حسابرسان تنها به حسابرسی صورت های مالی محدود نشده و حسابرسان میتوانند طیف خدماتی شامل خدمات اطمینان بخش و غیر اطمینان بخش ارائه بکنند. خدمات اطمینان بخش خدمات حرفه ای مستقلی است که کیفیت خدمات اطلاعات را برای تصمیم گیری افزایش میدهد، برخی از این خدمات عبارت اند از

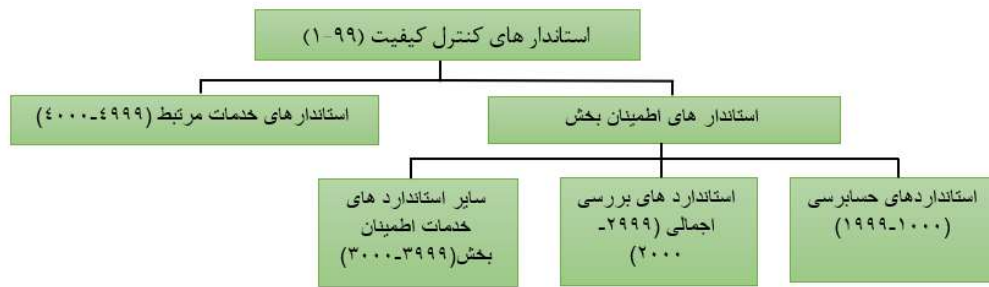
- حسابرسی صورت های مالی
- بررسی اجمالی صورت های مالی
- رسیدی به اطلاعات مالی آتی
- رسیدگی به طرح های توجیهی افزایش سرمایه

همچنین موسسات حسابرسی خدمات متعدد دیگری را نیز ارائه میکنند که در دامنه خدمات اطمینان بخش قرار نمیگیرید و از آن ها به عنوان خدمات مرتبط یاد میشود نمونه ای از این خدمات عبارت اند از:

- اجرای روش های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی آتی
- تنظیم اطلاعات مالی آتی
- خدمات مالیاتی و مشاوره مدیریت

لازم به ذکر است طبق آیین رفتار حرفه ای مصوب سازمان حسابرسی، حسابرس به طور همزمان نمیتواند تنظیم صورت های مالی و هم حسابرسی آن را بپذیرد. اما اگر حسابرس مستقل، عهده دار ارائه خدمات مشاوره ای یا طراحی سیستم های اطلاعاتی به یک صاحبکار باشد، مینواند خدماتی که مستلزم اظهار نظر حرفه ای هست را بپذیرد اما باید ضمن رعایت دقیق اصول و ضوابط حسابرسی، آن گونه عمل کند که به صلاحیت حرفه ای و استقلال وی خدشه وارد نشود.

ساختار کلی استانداردهای حسابرسی، سایر خدمات اطمینان بخش و خدمات مرتبط به صورت زیر میباشد:

شکل شماره ۱: ساختار استانداردهای حسابرسی

بررسی اجمالی صورتهای مالی

یکی از خدمات اطمینان بخشی که ممکن است از حسابرسان درخواست شود، بررسی اجمالی صورتهای مالی سالانه یا میان دوره‌ای است. منظور از اطلاعات مالی میان دوره ای اطلاعاتی است که طبق استانداردهای حسابداری تهیه و ارائه می شود و در برگزیده مجموعه کامل یا فشرده صورتهای مالی برای دوره ای کوتاه تر از سال مالی واحد تجاری است. هدف از بررسی اجمالی صورتهای مالی این است که حسابرسان بتواند بر اساس رسیدگی هایی که به مراتب محدودتر از حسابرسی است و تمام شواهد لازم و کافی را برای حسابرسی صورتهای مالی تامین نمی کند، چنین نظر دهد که به مورد یا موارد با اهمیتی که حاکی از انحراف از استانداردهای حسابداری باشد، برخورد نکرده است .

نوع اطمینان در بررسی اجمالی صورتهای مالی

در بررسی اجمالی، اطمینان محدود (سلبی) داده میشود. یعنی حسابرسان با بررسی اجمالی، در سطحی محدود اطمینان میدهد که صورتهای مالی مورد بررسی وی عاری از تحریف با اهمیت است. این اطمینان صریح و به شکل منفی (سلبی) اظهار میشود. دلیل آن نیز مشخص است بررسی اجمالی در مقایسه با حسابرسی برای کسب اطمینان معقول از نبود تحریف با اهمیت در اطلاعات مالی میان دوره ای طراحی نمی شود. اظهار نظر به شکل منفی (سلبی) هنگامی که گزارش مقبول است اینگونه بیان میشود:

"بر اساس بررسی اجمالی انجام شده این موسسه به مواردی که حاکی از عدم ارائه مطلوب صورتهای مالی از تمام جنبه های با اهمیت طبق استانداردهای حسابداری باشد برخورد نکرده است."

اصول کلی حاکم بر بررسی اجمالی صورتهای مالی

حسابرس در بررسی اجمالی صورتهای مالی باید "آیین رفتار حرفه‌ای" را رعایت کند.

اصول آیین رفتار حرفه‌ای حاکم بر مسئولیتهای حرفه‌ای حسابرس به شرح زیر است:

الف) استقلال

ب) درستکاری

پ) بیطرفی

ت) صلاحیت و مراقبت حرفه‌ای

ث) رازداری

ج) رفتار حرفه‌ای

چ) اصول و ضوابط حرفه‌ای مربوط

روش‌ها و شواهد

حسابرس به منظور بیان اطمینان محدود در گزارش بررسی اجمالی باید از نوع فعالیت واحد اقتصادی، شامل توجه به ساختار سازمانی واحد اقتصادی سیستمهای حسابداری ویژگیهای عملیاتی و نوع و ماهیت دارایی‌ها، بدهی‌ها، درآمدها و هزینه‌های آن شناخت کافی به دست آورد یا شناخت خود را به هنگام کند. سپس، شواهد کافی و قابل قبولی را عمدتاً از طریق پرس و جو و روشهای تحلیلی به دست آورد. بررسی اجمالی معمولاً مستلزم آزمون سوابق حسابداری از طریق واریسی مشاهده یا دریافت تأییدیه نمیباشد. همچنین حسابرس باید تأییدیه مدیران را دریافت کند و صورتهای مالی را با توجه به اطلاعاتی که به دست آورده است مطالعه کند تا از انطباق صورت‌های مالی با مبنای حسابداری مربوط اطمینان به دست آورد.

پرس و جوها عمدتاً از مسئولین امور مالی و حسابداری و معمولاً در خصوص موارد زیر است. اصول و رویه‌های حسابداری واحد مورد رسیدگی، روشهای ثبت طبقه بندی و تلخیص معاملات گردآوری اطلاعات برای افشا در صورت‌های مالی و تهیه صورت‌های مزبور، کلیه مندرجات با اهمیت صورت‌های مالی، مصوبات مجامع عمومی سهامداران، هیات مدیره کمیته‌های هیأت مدیره و سایر جلساتی که می‌تواند بر صورت‌های مالی

اثر داشته باشد البته اگر این موارد در دسترس باشد حسابرسان آن‌ها را اخذ و مطالعه می‌کنند، پرس و جو از مسئولین امور مالی واحد مورد رسیدگی درباره مواردی چون ثبت کلیه معاملات و عملیات و سایر رویدادهای مالی در دفاتر تهیه صورتهای مالی بر اساس مبنای حسابداری مربوط تغییرات به وجود آمده در فعالیت های تجاری واحد مورد رسیدگی و اصول و رویه های حسابداری آن و کلیه پرسش هایی که در اجرای روش های بالا پدید آمده است، رویدادهای پس از تاریخ ترازنامه که ممکن است موجب تعدیل صورت های مالی با افشا در آن شود .

چنانچه حسابرسان به این باور باشد که اطلاعات مورد بررسی اجمالی وی احتمالاً دارای تعریف با اهمیت است. باید روش های اضافی شامل پرس و جوهای بیشتر را اجرا کند یا روشهای بررسی را گسترش دهد تا بتوانند تردید خود را بر طرف و اطمینان محدودی فراهم نماید یا ضرورت تحویل گزارش را برای خود مشخص کند .

ملاحظات مهم در بررسی اجمالی

در بررسی اجمالی باید به موضوعات زیر توجه داشت

- بررسی اجمالی ممکن است توجه حسابرسان را به نکات عمده موثر بر اطلاعات صورت های مالی و جذب کنند. اما تمام شواهدی را که برای یک کار حسابرسی لازم است، فراهم نمی کنند.
- بررسی اجمالی صورتهای مالی از لحاظ کشف و افشای اشتباهات و اعمال غیر قانونی یا سایر تخلفات، ماند تقلب یا اختلاس نمی تواند قابل اتکا باشد .
- بررسی اجمالی صورت های مالی به منزله حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی نیست و بنابراین، اظهار نظر حسابرسی نیز ارائه خواهد شد. حسابرسان به منظور تاکید بر این نکته و جلوگیری از هر گونه برداشت نادرست می تواند به این موضوع نیز اشاره کند که بررسی اجمالی، الزامات قانونی و نیازهای اشخاص ثالث به حسابرسی را برآورده نمیکند.
- حسابرسان باید در تمامی مراحل بررسی اجمالی تردید و قضاوت حرفه ای خود را بکار گیرد.

- حسابرس در بررسی اجمالی صورتهای مالی باید موضوع اهمیت را همان گونه مورد توجه قرار دهند که در حسابرسی صورتهای مالی به آن می پردازد با وجودی که احتمال کشف نشدن تحریف ها در بررسی اجمالی بیش از حسابرسی است. قضاوت درباره اهمیت به سطح اطمینان فراهم شده مربوط نیست، بلکه به اطلاعاتی که حسابرس است به آن گزارش می دهد و نیازهای اتکا کنندگان به آن اطلاعات، بستگی دارد.
- حسابرس اجرا کننده بررسی اجمالی میان دوره ای، حسابرسی صورتهای مالی سالانه واحد تجاری را نیز به عهده دارد در چنین مواردی، حسابرس ممکن است برای سهولت و کارایی بیشتر برخی روشهای حسابرسی را به طور هم زمان با بررسی اجمالی اطلاعات مالی میان دوره ای اجرا کند. برای مثال اطلاعات به دست آمده از مطالعه صورت جلسات هیئت مدیره در ارتباط با بررسی اجمالی اطلاعات مالی میان دوره ای ممکن است در حسابرسی سالانه نیز مورد استفاده قرار گیرد؛ یا به اجرای روشهای حسابرسی در مورد معاملات عمده یا غیر عادی واقع شده طی دوره، مانند ترکیب تجاری، تجدید ساختار یا معاملات عمده فروش، پردازد.
- بررسی اجمالی اطلاعات مالی معمولاً مستلزم اثبات نتایج پرس و جو درباره دعاوی حقوقی یا ادعاها نیست. از این رو معمولاً درخواست تأییدیه از وکیل حقوقی واحد تجاری ضرورت ندارد. اما چنانچه حسابرس به دلیل وجود دعاوی حقوقی یا ادعاها نسبت به ارائه مطلوب اطلاعات مالی از تمام جنبه های با اهمیت طبق استانداردهای حسابداری تردید کند و بر این باور باشد که امکان دارد وکیل حقوقی واحد تجاری در این باره اطلاعات داشته باشد. تماس مستقیم با وی ممکن است ضرورت یابد.
- حسابرس باید سایر اطلاعات همراه اطلاعات مالی را به منظور کسب اطمینان از نبود مغایرت با اهمیت با صورت های مالی میان دوره مطالعه کند. چنانچه حسابرس مغایرت با اهمیتی را شناسایی کند، ضرورت اصلاح اطلاعات مالی

میان دوره ای با سایر اطلاعات را ارزیابی میکند. اگر اصلاح اطلاعات مالی میان دوره ای ضرورت داشته باشد و مدیریت از انجام آن خودداری کند حسابرس آثار آن را بر گزارش بررسی اجمالی مورد توجه قرار می دهد. چنانچه اصلاح سایر اطلاعات ضرورت داشته باشد و مدیریت از انجام آن خودداری کند. حسابرس درج یک بند اضافی برای توضیح مغایرت با اهمیت یا اقدامات دیگری چون خودداری از صدور گزارش بررسی اجمالی یا کناره گیری از کار را مورد توجه قرار میدهد.

- حسابرس باید درباره شناسایی همه رویدادهای واقع شده از تاریخ ترازنامه تا تاریخ گزارش بررسی اجمالی که ممکن است مستلزم تعدیل اطلاعات مالی میان دوره ای یا افشا در آن باشد، پرس و جو کند. حسابرس برای شناسایی رویدادهای پس از تاریخ گزارش بررسی اجمالی، ملزم به اجرای روشهای دیگری نیست.

اظهار نظر تعدیل شده

اظهار نظر نسبت به صورتهای مالی در چارچوب اطمینان محدود بر اساس استاندارد بررسی اجمالی صورتهای مالی به طور مختصر در جدول ذیل ارائه شده است.

موضوع	اظهار نظر
عدم وجود تحریف یا محدودیت	ارائه اطمینان محدود به شکل منفی (سلبی)
وجود تحریف با اهمیت اما غیر فراگیر	ارائه اظهار نظر مشروط در چارچوب اطمینان محدود
وجود تحریف با اهمیت و فراگیر	ارائه اظهار نظر مردود
وجود محدودیت با اهمیت در دامنه مورد رسیدگی	اظهار نظر مشروط
وجود محدودیت اساسی به نحوی که هیچ گونه اطمینانی نتوان داد.	عدم اظهار نظر

جدول شماره ۱: نحوه اظهار نظر نسبت به صورتهای مالی

اطلاع رسانی در بررسی اجمالی صورتهای مالی میان دوره ای

چنانچه حسابرس با اجرای بررسی اجمالی اطلاعات مالی به این نتیجه برسد که برای ارائه مطلوب اطلاعات مالی از تمام جنبه های با اهمیت طبق استانداردهای حسابداری تعدیل با اهمیتی ضرورت دارد باید این موضوع را در اولین فرصت ممکن به سطح مناسبی از مدیریت اطلاع دهد. در مواردی که به قضاوت حسابرس مدیریت در زمان معقولی پاسخ مناسب را ندهد حسابرس باید ارکان راهبری واحد تجاری را از این موضوع آگاه کند. اطلاع رسانی در اولین فرصت ممکن به طور شفاهی یا کتبی انجام می شود. تصمیم حسابرس درباره نحوه اطلاع رسانی متأثر از عواملی مانند ماهیت حساسیت و اهمیت موضوعات مورد نظر و زمان این گونه اطلاع رسانی است چنانچه اطلاع رسانی بطور شفاهی انجام شود حسابرس آن را مستند میکند. در مواردی که به قضاوت حسابرس ارکان راهبری واحد تجاری در زمان معقولی پاسخ مناسب را ندهند حسابرس باید موارد زیر را مورد توجه قرار دهد

الف) ضرورت تعدیل گزارش یا

ب) امکان کناره گیری از کار بررسی اجمالی و امکان کناره گیری از حسابرسی صورتهای مالی سالانه

رسیدگی به اطلاعات مالی آتی

اطلاعات مالی آتی یعنی اطلاعات مالی که مبتنی بر مفروضاتی درباره رویدادهای آتی و اقدامات احتمالی واحد مورد رسیدگی است. این اطلاعات از لحاظ ماهیت بسیار ذهنی است و تهیه آن مستلزم اعمال قضاوت قابل توجه است. اطلاعات مالی آتی میتواند به یکی از اشکال زیر یا ترکیبی از آنها باشد:

۱. اطلاعات مالی پیش بینی شده، یعنی اطلاعات مالی آتی تهیه شده بر مبنای مفروضاتی درباره رویدادهای آتی که مدیریت انتظار دارد رخ دهد و اقداماتی که مدیریت در تاریخ تهیه اطلاعات انتظار دارد در آینده انجام دهد (مفروضات بهترین برآورد).

۲. اطلاعات مالی فرضی یعنی اطلاعات مالی آتی که بر اساس یکی از مبانی زیر تهیه شده است:

الف) مفروضات ذهنی درباره رویدادهای آتی و اقدامات مدیریت که لزوماً انتظار وقوع آنها نمی‌رود، مانند مفروضاتی که برخی واحدهای تجاری در مرحله قبل از بهره برداری یا در هنگام بررسی تغییر عمده در نوع عملیات خود در نظر می‌گیرند.

ب) ترکیبی از مفروضات بهترین برآورد و مفروضات ذهنی

اطلاعات مالی آتی می‌تواند شامل مجموعه صورتهای مالی یکی از صورتهای مالی یا یک یا چند عنصر صورت‌های مالی باشد و ممکن است برای مقاصد زیر تهیه شود:

الف) به عنوان ابزار مدیریتی درون سازمانی برای مثال کمک به ارزیابی یک سرمایه گذاری احتمالی

ب) برای ارائه به اشخاص ثالث

شایان توجه است، مسئولیت تهیه و ارائه اطلاعات مالی آتی، شامل مشخص کردن و افشای مفروضات زیربنای آنها، به‌عهده مدیریت است. به‌منظور افزایش اعتبار اطلاعات مالی آتی، برای استفاده اشخاص ثالث یا هدفهای داخلی، ممکن است از حسابرسان درخواست شود اطلاعات مزبور را رسیدگی و درمورد آن گزارش ارائه کند.

مقاصد تهیه اطلاعات مالی آتی

اطلاعات مالی آتی می‌تواند شامل مجموعه صورتهای مالی یکی از صورتهای مالی یا یک یا چند عنصر صورتهای مالی باشد و ممکن است برای مقاصد: به عنوان ابزار مدیریتی درون سازمانی برای مثال کمک به ارزیابی یک سرمایه گذاری احتمالی و یا برای ارائه به اشخاص ثالث به عنوان مثال در گزارش توجیهی هیئت مدیره برای افزایش سرمایه، در اعلامیه پذیره نویسی به منظور ارائه اطلاعات درباره انتظارات آتی به سرمایه‌گذاران بالقوه، در گزارش سالانه برای ارائه اطلاعات به سهامداران مراجع ذی صلاح قانونی و سایر اشخاص ذی نفع، در گزارشی برای آگاهی اعتبار دهندگان که ممکن است شامل مواردی چون جریان وجوه نقد پیش بینی شده باشد تهیه شود.

هنگامی که مفروضات کاملاً غیر واقع بینانه است یا حسابرس بر این باور است که اطلاعات مالی آتی برای استفاده مورد نظر نامناسب است وی باید از پذیرش کار خودداری یا از آن کناره گیری کند .

موضوعاتی که در رسیدگی به اطلاعات مالی باید مورد توجه قرار گیرد

حسابرس در رسیدگی به اطلاعات مالی آتی باید شواهد مناسب و کافی درباره موارد زیر کسب کند:

- الف) و نامعقول نبودن مفروضات بهترین برآورد مدیریت که زیربنای اطلاعات مالی آتی است و سازگاری مفروضات ذهنی با هدف اطلاعات
- ب) تهیه اطلاعات مالی آتی بر مبنای مفروضات مربوط به نحو مناسب
- پ) ارائه اطلاعات مالی آتی به نحو مناسب و افشای کافی مفروضات با اهمیت از جمله تفکیک روشن مفروضات بهترین برآورد و مفروضات ذهنی
- ت) تهیه اطلاعات مالی آتی به طور یکنواخت با صورتهای مالی تاریخی و با استفاده از رویه های حسابداری مناسب .

اطمینان بخشی حسابرس درباره اطلاعات مالی آتی

اطلاعات مالی آتی به رویدادها و اقداماتی مربوط میشود که هنوز واقع نشده و ممکن است واقع نشود. گرچه ممکن است شواهدی به منظور پشتیبانی از مفروضات زیربنای تهیه اطلاعات مالی آتی در دسترس باشد، اما این گونه شواهد، خود مربوط به آینده است و از این رو به دلیل ماهیت نظری با شواهد معقول قابل دسترس در حسابرسی اطلاعات مالی تاریخی متفاوت است. بنابراین حسابرس نمی تواند درباره تحقق نتایج نشان داده شده در اطلاعات مالی آتی اظهار نظر کند. به علاوه با در نظر گرفتن نوع شواهد در دسترس برای ارزیابی مفروضات زیربنای تهیه اطلاعات مالی آتی حسابرس ممکن است نتواند به گونه ای متقاعد شود که درباره عاری بودن مفروضات از تحریف با اهمیت نظر مثبت اظهار کند. بنابراین حسابرس هنگام گزارشگری درباره معقول بودن مفروضات مدیریت، تنها اطمینانی در سطح متوسط ارائه می کند. با این وجود اگر حسابرس به اندازه کافی متقاعد شده باشد از اظهار اطمینان مثبت درباره مفروضات منع نشده است.

روش‌های رسیدگی به اطلاعات مالی آتی

حسابرس هنگام تعیین ماهیت زمان بندی اجرا و حدود روشهای رسیدگی باید احتمال وجود تحریف عمده شناخت کسب شده در طول رسیدگیهای قبلی، صلاحیت مدیریت برای تهیه اطلاعات مالی آتی و میزان تاثیر قضاوت‌های مدیریت در تهیه اطلاعات مالی آتی و کفایت و اتکاپذیری داده های زیربنای اطلاعات مالی آتی را مورد توجه قرار دهد. همچنین برای رسیدگی به اطلاعات مالی بسته به شکل اطلاعات باید موارد زیر را در نظر داشته باشد.

الف) در خصوص مفروضات بهترین برآورد منبع و اتکاپذیری شواهد پشتوانه را ارزیابی کند. شواهد مناسب و کافی برای پشتیبانی این مفروضات از منابع داخلی و خارجی کسب میشود. این شواهد شامل ارزیابی مفروضات در پرتو اطلاعات تاریخی و مبتنی بودن آنها بر برنامه هایی است که در توان واحد مورد رسیدگی می باشد ب) در مواردی که از مفروضات ذهنی استفاده شده است. کلیه تبعات عمده این مفروضات توسط مدیریت را ارزیابی کند. برای مثال چنانچه پیش بینی رشد فروش فراتر از ظرفیت جاری واحد مورد رسیدگی باشد، لازم است. اطلاعات مالی آتی شامل سرمایه گذاری لازم برای ایجاد ظرفیت اضافی یا مخارج مربوط به راه های جایگزین برای رسیدن به فروش پیش بینی شده مانند پیش بینی انعقاد قرارداد دست دوم تولید، باشد کسب شواهد پشتوانه مفروضات ذهنی ضروری نیست اما لازم است حسابرس درباره سازگاری مفروضات با هدف های اطلاعات مالی آتی و نبود دلیلی آشکار مبنی بر واقع بینانه نبودن آن مفروضات متقاعد شود.

پ) در خصوص تهیه مناسب اطلاعات مالی آتی بر اساس مفروضات مدیریت از طریق انجام کنترل هایی چون محاسبه مجدد و بررسی سازگاری درونی متقاعد شود. سازگاری درونی یعنی هماهنگی اقدامات مورد نظر مدیریت با یکدیگر و نبود هرگونه ناسازگاری در تعیین مبالغی که بر اساس متغیرهای مشترک مانند نرخ سود تضمین شده برآورد شده است

ت) به زمینه‌هایی تمرکز کند که نسبت به تغییر بسیار حساس می‌باشد و ممکن است آثار با اهمیتی بر نتایج متعکس در اطلاعات مالی آتی داشته باشد. این موضوع بر میزان شواهد حسابرسی مناسب و همچنین بر ارزیابی حسابرس از مناسب و کافی بودن افشای اطلاعات اثر می‌گذارد

ث) در موارد رسیدگی به یک یا چند جزء اطلاعات مالی آتی مانند یکی از صورتهای مالی، روابط متقابل با سایر اجزای مرتبط را نیز مورد توجه قرار دهد
 ج) چنانچه بخشی از دوره تحت پوشش اطلاعات مالی آتی سپری شده باشد حدود روشهای لازم برای رسیدگی به اطلاعات مالی تاریخی را مورد توجه قرار دهد. این روشها بسته به شرایط، مثلاً مدت سپری شده از دوره اطلاعات مالی آتی متفاوت خواهد بود

چ) درباره موارد استفاده اطلاعات مالی آتی کامل بودن مفروضات عمده مدیریت و پذیرش مسئولیت اطلاعات مالی آتی توسط مدیریت تاییدیه کتبی از مدیریت دریافت کند.

ارائه و افشا اطلاعات مالی آتی

اهم موارد مربوط به ارائه و افشای اطلاعات در اطلاعات مالی آتی را میتوان به موارد زیر محصور دانست. حسابرس هنگام ارزیابی ارائه و افشای اطلاعات مالی آتی لازم است علاوه بر رعایت هر گونه الزامات خاص قانونی و مقرراتی با استانداردهای حرفه‌ای مربوط موارد زیر را نیز مورد توجه قرار دهد. آگاه کننده بودن اطلاعات مالی آتی و گمراه کننده نبودن آن، افشای روشن رویه‌های حسابداری در یادداشتهای همراه اطلاعات مالی آتی که کفایت افشای مفروضات مدیریت در یادداشتهای همراه اطلاعات مالی آتی نوع مفروضات مدیریت بهترین برآورد یا ذهنی باید به روشنی مشخص شده باشد. چنانچه مفروضات مزبور به زمینه‌های با اهمیتی مربوط باشد که با ابهام زیاد همراه است ابهامات مزبور و میزان تأثیرپذیری نتایج از این ابهامات نیز باید به گونه‌ای کافی افشا شده باشد، افشای تاریخ تهیه اطلاعات مالی آتی لازم به توضیح است که مدیریت باید مناسب بودن مفروضات مزبور را به این تاریخ تأیید کند حتی اگر اطلاعات مبنای آنها طی یک دوره

زمانی گردآوری شده باشد، واضح و آشکار بودن مبانی تعیین دامنه و عدم انتخاب دامنه به گونه ای جانب دارانه یا گمراه کننده در مواردی که نتایج در اطلاعات مالی آتی به صورت دامنه ارائه شده است، افشای هر گونه تغییر در رویه های حسابداری از تاریخ آخرین صورتهای مالی تاریخی همراه با دلایل هر تغییر و آثار آن بر اطلاعات مالی آتی.

اجزای گزارش رسیدگی به اطلاعات مالی آتی

گزارش حسابرس درباره رسیدگی به اطلاعات مالی آتی باید حاوی موارد زیر باشد.

الف) عنوان

ب) مخاطب

پ) مشخص کردن اطلاعات مالی آتی

ت) اشاره به استاندارد مربوط به رسیدگی به اطلاعات مالی آتی

ث) تصریح این که مسئولیت اطلاعات مالی آتی شامل مفروضات زیربنای آنها با مدیریت واحد مورد رسیدگی است .

ج) در صورت نیاز اشاره به هدفهای اطلاعات مالی آتی و با هرگونه محدودیت در استفاده از آن بند گزارش در مورد اطلاعات مالی فرضی به این شکل است اطلاعات مالی آتی با هدف ... و بر مبنای مفروضاتی شامل مفروضات ذهنی درباره رویدادهای آتی و اقدامات مدیریت تهیه شده است که انتظار نمی رود لزوماً به وقوع بپیوندد. در نتیجه لازم است به استفاده کنندگان هشدار داده شود که اطلاعات مالی آتی برای هدف هایی جز هدف توصیف شده بکار برده نشود.

چ) ارائه اطمینان سلبی درباره این که آیا مفروضات، مبنای معقولی را برای اطلاعات مالی آتی فراهم می کنند یا خیر

ح) اظهار نظر درباره این که آیا اطلاعات مالی آتی بر اساس مفروضات به گونه ای درست تهیه و طبق استانداردهای حسابداری ارائه شده است یا خیر

خ) ارائه هشدارهای مناسب درباره قابلیت دستیابی نتایج مندرج در اطلاعات مالی آتی

تعدیل گزارش رسیدگی به اطلاعات مالی آتی

هرگاه حسابرس به این نتیجه برسد که نحوه ارائه و افشای اطلاعات مالی، آتی، مناسب و کافی نیست باید حسب مورد نظر مشروط یا مردود اظهار کند. برای مثال در مواردی که اطلاعات مالیاتی فاقد افشای کافی درباره پیامدهای مفروضاتی است که حساسیت شدیدی نسبت به تغییرات دارد.

چنانچه حسابرس به این نتیجه برسد که یک یا چند فرض از مفروضات، عمده مبنایی معقول برای اطلاعات مالی تهیه شده بر اساس مفروضات بهترین برآورد یا مفروضات ذهنی فراهم نمی‌کند باید نظر مردود اظهار کند. چنانچه شرایط حاکم بر رسیدگیها مانع از اجرای یک یا چند روش ضروری شود، حسابرس باید از کار کناره‌گیری کند یا محدودیت در دامنه رسیدگی را در گزارش خود توصیف و نسبت به اطلاعات مالی آتی عدم اظهار نظر ارائه نماید

اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی

یکی از خدمات غیراطمینان بخشی که ممکن است از حسابرس درخواست شود، اجرای روشهای توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی است. هدف از این خدمت، گزارش یافته‌های عینی ناشی از اجرای روشهای مشخص با ماهیت حسابرسی است که مورد توافق حسابرس واحد مورد رسیدگی و یا هر شخص ثالث ذی ربطی قرار گرفته است. اجرای روشهای توافقی میتواند در خصوص یک قلم (مثلاً حسابهای دریافتی یا پرداختنی معاملات با اشخاص وابسته فروش و ...)، یکی از صورتهای مالی (مثلاً صورت وضعیت مالی) یا حتی مجموعه صورتهای مالی باشد.

در گزارش اجرای روشهای توافقی رسیدگی حسابرس تنها به گزارش یافته‌های عینی ناشی از اجرای روشهای توافقی اکتفا میکند لذا هیچ اطمینانی نیز اظهار نمی‌کند با توجه به این موضوع استفاده کنندگان از گزارش رسیدگی‌ها و یافته‌های گزارش شده توسط حسابرس را باید رأساً ارزیابی و بر مبنای آن نتیجه‌گیری کنند.

مخاطب گزارش اجرای روشهای توافقی

گزارش یافته‌های عینی منحصرأ به اشخاصی داده میشود که در مورد اجرای روشهای مزبور توافق کرده اند؛ زیرا اشخاص دیگر ممکن است به دلیل عدم آگاهی از دلایل انتخاب

روشهای توافقی نتایج نادرستی از آن گزارش بگیرند. در پاره ای از شرایط مثل زمانی که روشهای رسیدگی بین مقامات ذی صلاح، قانونی نمایندگان صنایع و نمایندگان حرفه حسابداری توافق می‌شود حسابرسان ممکن است نتوانند روشهای توافقی را با کلیه طرف‌های دریافت کننده گزارش مطرح کنند. وی در چنین شرایطی میتواند روشهای رسیدگی را با نمایندگان مناسبی از طرف‌های درگیر مطرح کند یا مکاتبات انجام شده با طرفهای مزبور را بررسی نماید یا نمونه ای از نوع گزارشی که صادر خواهد شد را برای ایشان بفرستد.

نکات اساسی قرارداد اجرای روش‌های توافقی

حسابرس باید اطمینان یابد که واحد مورد رسیدگی و همچنین، هر شخص ثالث ذیربطی که گزارش یافته‌های عینی را دریافت می‌کند، شناخت روشنی از روشهای توافقی و شرایط قرارداد دارد. نکاتی که باید مورد توافق قرار گیرد به شرح زیر است:

- نوع و ماهیت کار، شامل تصریح این واقعیت که اجرای روشهای توافقی، حسابرسی یا بررسی اجمالی محسوب نمی‌شود و بنابراین، هیچ اطمینانی نیز اظهار نخواهد شد.
 - هدف مشخص شده برای انجام کار.
 - مشخص کردن هرگونه اطلاعات مالی که روشهای توافقی درباره آن اجرا خواهد شد.
 - نوع و ماهیت، زمانبندی اجرا و حدود روشهای رسیدگی مورد نظر که باید اجرا شود.
 - شکل مورد انتظار برای گزارش یافته‌های عینی.
 - هرگونه محدودیت در توزیع گزارش یافته‌های عینی. بدیهی است در صورت مغایر بودن این گونه محدودیتها با الزامات قانونی، حسابرس نباید کار را بپذیرد.
- در پاره‌ای شرایط (برای مثال، در مواردی که روشهای رسیدگی بین مقامات ذیصلاح قانونی، نمایندگان صنایع و نمایندگان حرفه حسابداری توافق می‌شود) حسابرسان ممکن است نتوانند روشهای توافقی را با کلیه طرفهای دریافت کننده گزارش مطرح کنند. وی در

چنین شرایطی می‌تواند مثلاً روشهای رسیدگی را با نمایندگان مناسبی از طرفهای درگیر مطرح کند، مکاتبات انجام شده با طرفهای مزبور را بررسی نماید یا نمونه‌ای از نوع گزارشی را که صادر خواهد شد برای ایشان بفرستد.

تنظیم قراردادی که در آن شرایط اصلی کار مستند شده باشد، هم به نفع صاحبکار و هم به نفع حسابرس است. چنین قراردادی، پذیرش کار را توسط حسابرس مشخص و از هر گونه برداشت نادرست درباره مواردی چون هدف و دامنه کار، میزان مسئولیتهای حسابرس و شکل گزارشی که ارائه خواهد کرد، جلوگیری می‌کند.

روش‌های رسیدگی و کسب شواهد

حسابرس باید روشهای توافقی رسیدگی را اجرا و از شواهد کسب شده، به عنوان مبنای گزارش یافته‌های عینی استفاده کند. حسابرس می‌تواند در اجرای روشهای توافقی از شیوه‌هایی همچون: پرس‌وجو و تجزیه و تحلیل، محاسبه مجدد، مقایسه و سایر کنترل‌های محاسباتی، مشاهده، بازرسی و دریافت تاییدیه استفاده کند.

تنظیم اطلاعات مالی

هدف از تنظیم اطلاعات مالی بکارگیری دانش و تخصص حسابرسان در زمینه حسابداری برای گردآوری، طبقه بندی و تلخیص اطلاعات مزبور است. در این نوع کار حسابرس به طور معمول اطلاعات تفصیلی را در قالب صورت‌هایی خلاصه و قابل فهم جمع می‌کنند بدون آن که الزامی به آزمون درستی مندرجات صورت‌های مزبور داشته باشد. ارائه خدمات معین و محدود به صاحب کار مثلاً حل و فصل موارد خاص حسابداری به منظور انعکاس در صورتهای مالی تنظیم اطلاعات مالی محسوب نمی‌شود.

نکات قابل توجه در تنظیم اطلاعات مالی

هیچ اطمینانی اظهار نخواهد شد. اگرچه رعایت اصل استقلال برای انعقاد قراردادهای تنظیم اطلاعات مالی ضروری نیست، اما در مواردی که حسابرس استقلال ندارد این موضوع باید در گزارش وی انعکاس یابد. حسابرس در کلیه مواردی که اطلاعات مالی را تنظیم میکند باید گزارشی نیز در این باره صادر نماید. حسابرسی با بررسی اجمالی انجام نخواهد گرفت و بنابراین اطمینانی درباره اطلاعات مالی تنظیم شده نیز اظهار نخواهد

شد. مسئولیت دقیق و کامل بودن اطلاعات ارائه شده به حسابرس برای تنظیم اطلاعات مالی دقیق و کامل با مدیریت واحد اقتصادی است. تنظیم اطلاعات مالی برای مقاصد کشف و افشاء اشتباهات اعمال غیر قانونی صاحب کار با سایر تخلفات مثل تقلب و اختلاس نمی تواند قابل اتکا باشد. در قرارداد کار باید مبنای حسابداری مورد استفاده در تنظیم اطلاعات مالی آتی مشخص شود و این واقعیت مورد توجه قرار گیرد که هرگونه انحراف آشکار از استانداردهای حسابداری، افشاء خواهد شد .

روش‌های تنظیم اطلاعات مالی

حسابرس باید از نوع فعالیت و عملیات واحد اقتصادی شناخت کلی به دست آورد و با اصول و رویه های حسابداری خاص صنعتی که واحد اقتصادی در آن فعالیت میکند و شکل و محتوای اطلاعات مالی مناسب آن آشنایی پیدا کند. حسابرس معمولاً چنین شناختی را از طریق تجارب خود درباره واحد اقتصادی با پرس و جو از کارکنان آن کسب می کند.

حسابرس در تنظیم اطلاعات مالی معمولاً ملزم به انجام موارد زیر نیست مگر آنکه متوجه شود که اطلاعات ارائه شده توسط مدیریت واحد اقتصادی نادرست ناقص یا گمراه کننده است.

الف) پرس و جو از مدیران واحد اقتصادی درباره ارزیابی قابلیت اعتماد و کامل بودن اطلاعات ارائه شده

ب) ارزیابی کنترل‌های داخلی

پ) اثبات هر گونه موضوع مطرح شده

ت) اثبات هر گونه توضیح ارائه شده

در صورت گمراه کننده بودن اطلاعات حسابرس باید علاوه بر انجام موارد فوق از مدیریت واحد اقتصادی بخواهد که اطلاعات اضافی لازم را در اختیار وی قرار دهد. در صورت خودداری مدیریت از ارائه اطلاعات اضافی مورد نیاز، حسابرس باید با اعلام دلیل یا دلایل از انجام آن کاره کناره گیری کند .

نحوه برخورد با تحریف با اهمیت در تنظیم اطلاعات مالی

حسابرس باید اطلاعات مالی تنظیم شده را به منظور حصول اطمینان از مناسب بودن شکل ارائه و نبود هرگونه تحریف با اهمیت، مرور کلی کند. در تنظیم اطلاعات مالی، مقصود از تحریف، وجود یگی از موارد زیر است:

اشتباه در بکارگیری استاندارد های حسابداری، عدم افشای اهم رویه های حسابداری و هرگونه انحراف آشکار از آن، عدم افشای سایر موضوعات با اهمیتی که حسابرس از آن آگاه شده است.

اهم رویه های حسابداری و هرگونه انحراف آشکار از آن باید در اطلاعات مالی تنظیم شده افشا شود، هر چند تعیین آثار ریالی آن الزامی نیست. همچنین چنانچه حسابرس از وجود تحریف با اهمیتی در اطلاعات مالی تنظیم شده آگاه شود باید درباره چگونگی اصلاح مناسب آن با صاحب کار توافق کند. اگر اصلاح لازم انجام نشود و اطلاعات مالی مزبور نیز همراه کننده به نظر برسد، حسابرس باید از ادامه آن کار خودداری کند.

حسابرسی موارد خاص

حسابداری موارد خاص شامل گزارش در موارد زیر است:

۱. صورت های مالی تهیه شده بر اساس یک مبنای جامع حسابداری غیر از

استاندارد های حسابداری

۲. حساب های خاص، عناصر حساب ها یا اقلام تشکیل دهنده صورت های مالی

۳. رعایت مفاد قرارداد ها

۴. صورت های مالی خلاصه شده

در حسابرسی موارد خاص، حسابرس هنگام برنامه ریزی کار حسابرسی باید شناخت روشنی از موارد استفاده از اطلاعات مورد گزارش و استفاده کنندگان احتمالی آن بدست آورد. همچنین حسابرس به منظور پیشگیری از هرگونه استفاده نابجا از گزارش خود باید هدف از تهیه گزارش خاص حسابرسی و هرگونه محدودیت در توزیع و چگونگی استفاده از آن را در گزارش تصریح کند، به طور مبسوط به بررسی صورت های مالی خلاصه شده و گزارش درباره اقلام صورت های مالی خواهیم پرداخت.

گزارش درباره صورتهای مالی خلاصه شده

واحد مورد رسیدگی ممکن است بخواهد به منظور آگاهی استفاده کنندگانی که علاقمندند تنها از نکات با اهمیت و برجسته وضعیت مالی و نتایج عملیات آن واحد آگاه شوند صورتهای مالی سالانه حسابرسی تهیه کند. حسابرس تنها در صورتی میتواند درباره صورتهای مالی خلاصه شده گزارش دهد که نسبت به صورتهای مالی مبنای تهیه صورتهای مالی خلاصه شده اظهار نظر کرده باشد. صورتهای مالی خلاصه شده با جزئیات به مراتب کمتر از صورتهای مالی سالانه حسابرسی شده ارائه میشود، بنابراین صورتهای مالی مزبور باید خلاصه بودن اطلاعات مالی را به روشنی نشان و به استفاده کننده هشدار دهد که برای کسب شناخت بهتر از وضعیت مالی و نتایج عملیات واحد مورد رسیدگی صورتهای مالی خلاصه شده باید همراه با آخرین صورتهای مالی حسابرسی شده واحد مورد رسیدگی که حاوی تمام موارد افشای لازم طبق استانداردهای حسابداری است مطالعه شود. صورتهای مالی خلاصه شده حاوی تمام اطلاعاتی نیست که طبق استانداردهای حسابداری برای تهیه صورتهای مالی سالانه حسابرسی شده ضروری است بنابراین حسابرس برای اظهار نظر درباره صورتهای مالی خلاصه شده نباید عبارت از "تمام جنبه های با اهمیت به نحو مطلوب نشان میدهد" را به کار برد. در مواردی که حسابرس درباره صورتهای مالی خلاصه شده گزارش میدهد تاریخ گزارش حسابرس درباره صورت های مالی سالانه حسابرسی شده و نوع اظهار نظر مربوط باید در گزارش وی درج شود.

گزارش درباره اقلام صورتهای مالی

گاهی اوقات از حسابرس درخواست میشود درباره یک یا چند قلم از اقلام صورتهای مالی مانند حسابهای دریافتنی موجودیهای مواد و کالا پاداش بهره وری کارکنان یا ذخیره مالیات بر درآمد نظر حرفه ای اظهار کند حسابرس تنها در صورتی میتواند درباره یک یا چند قلم از اقلام صورتهای مالی گزارش دهد که صورتهای مالی در برگیرنده آن اقلام را حسابرسی کرده باشد چنین خدمتی میتواند به عنوان قراردادی جداگانه یا همراه با قرارداد حسابرسی مالی پذیرفته شود. شایان توجه است که این گونه خدمات به گزارش

درباره صورتهای مالی به عنوان یک مجموعه واحد منجر نمیشود و بنابراین حسابرس باید تنها درباره رعایت استانداردهای حسابداری در تهیه آن قلم خاص اظهار نظر کند.

بسیاری از اقلام صورتهای مالی مانند فروش و حسابهای دریافتی یا موجودی مواد و کالا و حسابهای پرداختی به یکدیگر وابسته است بنابراین حسابرس برای اظهار نظر درباره یک قلم خاص صورتهای مالیگاه مجبور میشود اقلام مرتبطی را نیز آزمون کند. حسابرس برای تعیین دامنه رسیدگی این گونه خدمات باید آن دسته از اقلام صورتهای مالی را مورد توجه قرار دهد که با موضوع مورد رسیدگی وی مرتبط است و به گونه ای با اهمیت بر آن اثر می گذارد. حسابرس باید اصل اهمیت را در ارتباط با اقلام مورد رسیدگی از صورتهای مالی مورد توجه قرار دهد. مانده حساب بخصوص در مقایسه با صورتهای مالی به عنوان یک مجموعه واحد، مبنای کوچکتری را برای سنجش میزان اهمیت فراهم میکند در نتیجه با پایین آمدن مبلغ اهمیت رسیدگیهای حسابرس در مورد یک قلم خاص به مراتب گسترده تر از مواردی خواهد بود که همان قلم به عنوان بخشی از مجموعه صورتهای مالی مورد رسیدگی قرار می گیرد. حسابرس برای پیشگیری از برداشت نادرست استفاده کنندگان از گزارش خود به نحوی که آن را دربرگیرنده مجموعه صورتهای مالی تلقی نکنند باید به صاحبکار توصیه نماید گزارش مربوط به یک قلم خاص صورتهای مالی را همراه صورتهای مالی واحد مورد رسیدگی ارائه نکند. گزارش حسابرس درباره یک قلم خاص صورتهای مالی باید شامل توضیحی در مورد مبنای حسابداری مورد استفاده برای ارائه آن یا اشاره به توافق نامه ای باشد که مبنای حسابداری آن را مشخص می کند در گزارش باید تصریح شود که آیا موضوع مورد رسیدگی از تمام جنبه های با اهمیت طبق مبنای حسابداری تهیه گردیده است یا خیر. شایان توجه است در مواردی که درباره صورتهای مالی به عنوان یک مجموعه واحد، نظر مردود یا عدم اظهار نظر ارائه میشود حسابرس به شرطی میتواند درباره اقلام آن صورت ها گزارش خاص ارائه کند که اقلام مزبور بخش عمده ای از صورتهای مالی را تشکیل ندهد. به عبارت دیگر در مواردی که اقلام مزبور بخش عمده ای از چنین صورتهای مالی را تشکیل میدهد حسابرس باید از پذیرش کار و ارائه گزارش در مورد آن اقلام خودداری کند.

به طور خلاصه انواع اظهار نظر حسابرس (خدمات اطمینان بخش) و... عنوان شده در این مقاله و مقاله گزارشگری که به حسابرسی مستقل پرداخته بود را میتوان در جدول ذیل ملاحظه کرد.

شرح	حسابرسی صورت‌های مالی	بررسی اجمالی	رسیدگی به اطلاعات مالی آتی	اجرای روش های توافقی	تنظیم اطلاعات مالی
توزیع گزارشگری	بدون محدودیت	بدون محدودیت	محدود یابدون محدودیت	محدود	بدون محدودیت
سطح اطمینان دهی	اطمینان معقول	اطمینان محدود	اطمینان محدود	اطمینانی اظهارنمیشود	اطمینانی اظهارنمیشود
اظهار نظر	اظهار نظر	اظهار نظر منفی (سلبی)	اظهار نظر	عدم اظهار نظر	عدم اظهار نظر
روش های رسیدگی	رسیدگی و جمع اوری شواهد	پرس و جو و اجرای روش های تحلیلی	محاسبه مجدد، بررسی سازگاری	اجرای روش های مورد توافق	تهیه صورت های مالی

جدول شماره ۲: خلاصه انواع اظهار نظر حسابرس

در مقالاتی که تحت عنوان اصول حسابرسی ۲ تهیه شد، تلاش بر آن بوده است تا خواننده با مطالعه این مجموعه علاوه بر آشنایی با فضایی کلی حاکم بر حسابرسی، در بسیاری از موارد نیز دانشی عمیق کسب کند. لذا انتخاب موضوع این مقالات با همین هدف بوده است و ضمناً استفاده از متن استاندارد حسابرسی مربوط به موضوع نیز این مزیت را برای خواننده فراهم میکند تا با نحوه نگارش استاندارد های حسابرسی و بعضاً خوانش ثقیل آن‌ها، آشنا شده و اگر قصد ورود به حرفه حسابرسی را دارد و یا قبلاً در این حرفه مشغول به کار شده است مزیتی دو چندان برای وی محسوب شود.

غایت و نتیجه کار حسابرسان که به گزارشگری منتج میشود، نشان دهنده تمام تلاش آن‌ها از شروع فرایند رسیدگی و کسب شواهد و... تا اظهار نظر حرفه‌ای میباشد که نوع اظهار نظر و مقبول و یا تعدیل شدن آن (مردود، مشروط و عدم) در یک یا چند صفحه گزارش، وضعیت صورت های مالی شرکت مورد رسیدگی را نشان داده و بلاشک بر تصمیم استفاده کنندگان اقتصادی موثر میباشد، استفاده کنندگان اقتصادی که در متن

استاندارد، هدف از تهیه صورت های مالی را ارائه به این سرمایه‌گذاران عنوان شده است، با تکیه بر این اظهار نظر و عملکرد حرفه ای موسسات و سازمان بورس و حتی سازمان حسابرسی تصمیمات مهمی را اخذ میکنند. لذا میتوان گفت، گزارشگری در حسابرسی مهم ترین بخش این حرفه به شمار می‌آید و نشان دهنده ساعت ها تلاش حسابرسان و تیم آن ها میباشد. به همین جهت در انتهای مقاله پایانی از اصول حسابرسی ۲ که خواننده با خدمات حرفه ای حسابرسی آشنا شده است و درکی جامع از این خدمات اطمینان بخش پیدا کرده است، در جدولی انواع اظهار نظر حسابرس به جهت درک راحت تر خواننده فراهم شده است، به عبارتی جدول فوق نتیجه تمام مقالات ارائه شده میباشد. در انتها نیز لازم است از شما، استاد بابت وقتی که به بنده اختصاص دادید و در بین تمام مشغله خود قبول زحمت کردید و درخواست بنده بابت معرفی به استاد را پذیرفتید، سپاس‌گزاری کنم. امید است تا در مقاطع تحصیلی بالاتر، مجدد فرصت شرکت در کلاس شما فراهم گردد.

نتیجه‌گیری

در این مقاله، به بررسی دقیق و جامع انواع اظهارات حسابرسی و اهمیت آن‌ها در فرآیند حسابرسی و تصمیم‌گیری مالی پرداختیم. همانطور که مشخص شد، هر یک از انواع اظهارات حسابرسی، پیامدهای خاص خود را دارد و بر اعتماد ذینفعان مالی تأثیر می‌گذارد. درک صحیح این اظهارات و عوامل مؤثر بر آن‌ها، برای حسابرسان، مدیران و سرمایه‌گذاران ضروری است.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که با توجه به پیچیدگی‌های روزافزون محیط کسب‌وکار و افزایش اهمیت شفافیت مالی، استانداردهای حسابرسی باید به طور مستمر مورد بازبینی و به‌روزرسانی قرار گیرند. همچنین، آموزش و آگاهی‌رسانی به حسابرسان و سایر متخصصان حوزه مالی در زمینه انواع اظهارات حسابرسی و استانداردهای مرتبط، نقش مهمی در ارتقای کیفیت حسابرسی و بهبود فرآیند تصمیم‌گیری دارد.

پیشنهادات و توصیه‌ها

با توجه به یافته‌های این پژوهش، پیشنهادات و توصیه‌های زیر ارائه می‌گردد:

- ۱- توسعه برنامه‌های آموزشی: ارائه برنامه‌های آموزشی جامع و کاربردی در زمینه انواع اظهارات حسابرسی و استانداردهای حسابرسی به دانشجویان حسابداری و حسابرسان، می‌تواند به ارتقای سطح دانش و مهارت آن‌ها کمک کند.
- ۲- به‌روزرسانی استانداردهای حسابرسی: سازمان‌های تنظیم‌کننده باید به‌طور مستمر استانداردهای حسابرسی را با توجه به تغییرات محیط کسب‌وکار و مسائل جدید، به‌روزرسانی کنند.
- ۳- تقویت نقش کمیته حسابرسی: کمیته حسابرسی در شرکت‌ها باید نقش فعال‌تری در نظارت بر فرآیند حسابرسی و اطمینان از صحت و قابلیت اعتماد گزارش‌های حسابرسی ایفا کند.
- ۴- استفاده از فناوری‌های نوین: استفاده از فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی و یادگیری ماشین می‌تواند به بهبود فرآیند حسابرسی و تحلیل داده‌ها و شناسایی ریسک‌ها کمک کند.
- ۵- افزایش شفافیت گزارش‌های حسابرسی: گزارش‌های حسابرسی باید به گونه‌ای طراحی شوند که به راحتی قابل فهم و قابل درک برای ذینفعان مالی باشند. ارائه اطلاعات شفاف و جامع در مورد دامنه حسابرسی، محدودیت‌ها و ریسک‌ها، می‌تواند به افزایش اعتماد ذینفعان کمک کند.
- ۶- تحقیقات بیشتر: انجام تحقیقات بیشتر در زمینه تأثیر انواع اظهارات حسابرسی بر تصمیم‌گیری مالی و ارزیابی اثربخشی استانداردهای حسابرسی، می‌تواند به بهبود فرآیند حسابرسی و افزایش اعتماد به اطلاعات مالی کمک کند.

منابع و ماخذ:

- ۱- حسابرسی ۲، تالیف جمشید اسکندری
- ۲- مرجع کامل حسابرسی، دکتر غلامرضا کرمی و محمد جواد منصوری
- ۳- استاندارد حسابرسی ۲۴۰۰
- ۴- استاندارد حسابرسی ۲۴۱۰
- ۵- استاندارد حسابرسی ۳۴۰۰
- ۶- استاندارد حسابرسی ۴۴۰۰